

Brussel, 25 oktober 2012

Verslag 2012/04

**Mogelijke oplossingen betreffende sociale fraude en
social engineering in het sociaal statuut der
zelfstandigen – analyse en budgettaire impact**

Dit verslag is het vervolg op het tussentijds verslag 2012/02 van 26 januari 2012 van het ABC: "Inventaris van problemen inzake sociale fraude en social engineering in het sociaal statuut der zelfstandigen en mogelijke oplossingen".

In dit verslag herneemt het Comité 11 voorgestelde maatregelen uit het tussentijds verslag in de vorm van fiches. Het betreft de volgende voorstellen:

- 1) de strijd tegen het misbruik van het statuut van zelfstandigen in bijberoep*
- 2) de aflevering van een specifiek aansluitingsattest (in het kader van het verblijfsrecht);*
- 3) de instelling van een band tussen de betaling van de 1ste bijdrage en de toekenning van bepaalde uitkeringen*
- 4) de herziening van de beslissingen van de CVB*
- 5) de wijziging van het toepassingsgebied van de administratieve geldboetes (KB nr.38)*
- 6) de bestrijding van de fictieve stopzettingen en de fictieve wijzigingen van categorie*
- 7) een betere overdracht van de inkomens tussen de lidstaten*
- 8) de implementering van de grensoverschrijdende inning van de sociale bijdragen*
- 9) de instelling van een 6de weg*
- 10) de fondsen toegang geven tot het centraal bestand van berichten van beslag*
- 11) attestering die een fiscale aftrek mogelijk maakt*

Elke fiche verfijnt de voorgestelde maatregel uit het tussentijds verslag, maakt er een analyse van, en probeert zowel een becijfering te maken van de kostprijs om ze uit te voeren als wat ze zouden opbrengen voor het sociaal statuut van de zelfstandigen.

Het Comité dringt er meermaals op aan dat het noodzakelijk is om bijkomende middelen toe te kennen aan de betrokken administraties (RSVZ en DG Zelfstandigen) om de sociale fraude efficiënt te bestrijden en de voorgestelde maatregelen te implementeren. De strijd tegen de sociale fraude en de social engineering moet ook niet uitsluitend en disproportioneel betrekking hebben op het sociaal statuut der zelfstandigen.

Het spreekt voor zich dat het aan de Regering is, en meer in het bijzonder de minister van Zelfstandigen, om te beslissen over de opportuniteit om deze maatregelen in te stellen en over de praktische modaliteiten.

Inleiding

Het Regeerakkoord van 1 december 2011 heeft de klemtoon op de strijd tegen de fiscale en sociale fraude gelegd.

Zo wordt in het bijzonder gepreciseerd: "*De strijd tegen de sociale fraude zal worden voortgezet en versterkt, onder andere door het toepassen van de voorstellen uit "de fundamentele van de strijd tegen de fraude" van het College ter bestrijding van de fraude, de voorstellen van de OISZ en FOD's en van het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen*" (p. 81).

Om een eerste antwoord te geven op het Regeerakkoord, heeft het Comité in eerste instantie een Tussentijds verslag¹ afgeleverd met het oog op het inventariseren van de problemen betreffende fraude en engineering in het sociaal statuut der zelfstandigen en op mogelijke oplossingen op te sommen. Een deel van deze pistes hadden eveneens betrekking op een betere inning van de sociale bijdragen.

Op 11 mei 2012 heeft de ministerraad het actieplan 2012-2013 goedgekeurd dat het College voor de strijd tegen de sociale en fiscale fraude voorgelegd heeft. Dit actieplan herneemt met name:

- de voorstellen die het Algemeen Beheerscomité uitgebracht heeft in zijn Tussentijds verslag (met uitzondering van de implementering van de grensoverschrijdende invordering van de sociale bijdragen), en
- andere maatregelen die direct of indirect verband houden met het sociaal statuut der zelfstandigen (bijvoorbeeld het probleem van schijnzelfstandigen of het optimaliseren van de gegevensuitwisseling tussen het RSVZ en de andere OISZ).

Van zijn kant heeft het Comité zijn werkzaamheden voortgezet die geleid hebben naar het voorliggend verslag. Zo heeft het:

- de voorgestelde oplossingen uit zijn Tussentijds verslag verfijnd;
- onderzocht hoe deze concreet kunnen worden uitgevoerd;
- hun impact op het sociaal statuut geanalyseerd;
- geprobeerd om met de hulp van de cel actuaariaat van de DG Zelfstandigen van de FOD Sociale Zekerheid en de dienst verplichtingen van het RSVZ zowel **de budgettaire impact** ervan te becijferen voor het sociaal statuut van de zelfstandigen, als **de kostprijs om ze uit te voeren** (ten laste van het RSVZ of van de DG Zelfstandigen). Het is niet altijd vanzelfsprekend om de budgettaire impact van bepaalde voorstellen te becijferen. Daarom heeft het Comité regelmatig gewerkt met hypothetische scenario's.

Elk van deze voorstellen wordt onder de vorm van een fiche voorgesteld.

Ter herinnering, bepaalde voorstellen betreffen de strijd tegen de fraude en social engineering als zodanig, terwijl andere een betere inning van de sociale bijdragen betreffen.

Het Comité herinnert eraan dat het grootste deel van zijn voorstellen slechts kunnen uitgevoerd worden indien bijkomende middelen toegekend worden aan de betrokken administraties (RSVZ en DG Zelfstandigen). Het Regeerakkoord voorziet bovendien dat "*er zullen middelen worden uitgetrokken voor een uitbreiding van het personeelsbestand van de inspectiediensten die belast zijn met de strijd tegen fiscale en sociale fraude, teneinde de fraude efficiënter te kunnen bestrijden.*" (p. 82)

¹ Tussentijds verslag 2012/02 van 26 januari 2012: Inventaris van problemen inzake sociale fraude en social engineering in het sociaal statuut der zelfstandigen en mogelijke oplossingen.

Het Comité wenst ten slotte te preciseren dat de voorgestelde maatregelen eerst en vooral tot doel hebben de sociale fraude en social engineering te bestrijden. Deze strijd is noodzakelijk: de ondernemers die de regels respecteren moeten niet bestraft worden omwille van diegenen die deze regels niet respecteren. De maatregelen die tot doel hebben de fraude in het kader van het sociaal statuut der zelfstandigen te bestrijden mogen evenwel het ondernemerschap dat in deze crisisperiode onontbeerlijk is niet blokkeren.

De maatregelen die de strijd tegen de sociale fraude en social engineering beogen moeten niet uitsluitend en disproportioneel betrekking hebben op het sociaal statuut der zelfstandigen, maar ook op de andere sectoren (bijvoorbeeld, de strijd tegen de fraude betreffende de werkloosheidsuitkeringen) en andere statuten (bijvoorbeeld, het ambtenarenstatuut).

Fiche 1

De strijd tegen het misbruik van het statuut van zelfstandige in bijberoep

Deel I – werf 1 – 14 van het Actieplan van het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude

Het tussentijds verslag van het Comité wees op het misbruik van het statuut van zelfstandige in bijberoep.

Dit probleem heeft vooral een fiscale impact. Tijdens een vergadering² die over dit thema plaats had op 25 juni 2012 op de FOD Financiën, zijn 2 types van fraude geïdentificeerd:

- de **fictieve onderwerping als zelfstandige in bijberoep** om bepaalde onkosten te kunnen aftrekken. De FOD Financiën meent dat het voor hem delicaat is om het reëel karakter van de activiteit te controleren;
- het **niet aangeven van inkomsten of het opblazen van beroepskosten en bijgevolg verliezen** (*zelfstandigen kunnen hun verliezen inbrengen op de inkomsten van een andere activiteit - bij voorbeeld hoofdberoep -, op de inkomsten van de echtgenoot of de samenwonende partner, of op de inkomsten van een volgend jaar*).

De onderstaande tabel geeft het aantal en het percentage zelfstandigen in hoofdberoep en in bijberoep weer met een inkomen "0" of negatief naargelang de categorie:

Tabel 1: Aantal en percentage zelfstandigen (waaronder helpers) in hoofdberoep en bijberoep met inkomsten "0"³ of negatief (2008-2011)

	Zelfstandigen in bijberoep	Zelfstandigen in hoofdberoep
2008		
Inkomsten "0"	30.913	24.009
Totaal	88.308	443.879
%	35,01	5,41
2009		
Inkomsten "0"	31.655	24.005
Totaal	90.717	455.875
%	34,89	5,27
2010		
Inkomsten "0"	46.305	34.156
Totaal	108.056	471.366
%	42,85	7,25
2011		
Inkomsten "0"	54.314	34.001
Totaal	115.892	473.029
%	46,87	7,19

² De aanwezigen op deze vergadering waren: vertegenwoordigers van de kabinetten Vanackere en Laruelle, van het RSVZ (diensten VOB en EST), van de dienst Tax audit & Compliance Management van de FOD Financiën en van het secretariaat van het ABC.

³ Met inkomsten worden de bruto beroepsinkomsten op jaarbasis bedoeld, verminderd met beroepsuitgaven, beroepslasten en eventuele beroepsverliezen zoals vastgesteld overeenkomstig de wetgeving betreffende de inkomensbelasting. Het betreft de inkomsten N-3.

Bron: Dienst Statistiek RSVZ.

De cijfers in de tabel hierboven verschillen van de cijfers van de gelijkaardige tabel in het voorlopig verslag 2012/02 van 26 januari 2012.

Dit verschil is te verklaren doordat de cijfers uit het voorlopig verslag gebaseerd waren op de laatst gekende inkomsten, ongeacht het inkomstenjaar. De onderworpenen waarvan de inkomsten niet gekend zijn waren weggelaten.

De cijfers in de tabel hierboven zijn gebaseerd op de inkomsten van N-3. Enkel de zelfstandigen waarvan de inkomsten van 3 jaar geleden gekend zijn worden opgenomen in de tabel. Het ABC heeft beslist om deze statistieken te gebruiken omdat het oordeelt dat ze betrouwbaarder zijn dan de cijfers die gebaseerd zijn op de laatst gekende inkomsten.

Het percentage zelfstandigen in bijberoep dat inkomsten "0" of negatieve inkomsten ontvangt is zeer hoog en is nog stijgend. In 2011 vormen zij bijna 47% van deze categorie. Men stelt echter vast dat dit percentage veel kleiner is bij de zelfstandigen in hoofdberoep (ongeveer 7, 2% in 2011).

Van de zelfstandigen in bijberoep is dit ook de inkomenscategorie die de laatste jaren het meest toeneemt:

Tabel 2: Evolutie van het aantal zelfstandigen in bijberoep naargelang inkomstenklasse (2008-2011)⁴

INKOMEN (€)		2008	2009	2010	2011	Evolutie 2008 - 2011
0,00	Aantal	30.913	31.655	46.305	54.314	+75,7%
	%	35,01	34,89	42,85	46,87	
0,01 / - 1.218,65	Aantal	20.711	21.559	22.126	22.554	+8,9 %
	%	23,45	23,77	20,48	19,46	
1.218,65 / - 2.500,00	Aantal	9.047	9.241	9.273	9.817	+8,51
	%	10,24	10,19	8,58	8,47	
2.500,00 / - 12.500,00	Aantal	19.108	19.523	20.606	20.149	+ 5,45 %
	%	21,64	21,52	19,07	17,39	
12.500,00 en +	Aantal	8.529	8.739	9.746	9.058	+ 6,2 %
	%	9,66	9,63	9,02	7,81	
TOTAAL	Aantal	88.308	90.717	108.056	115.892	+ 31,23 %
	%	100	100	100	100	

Om het misbruik van het statuut van zelfstandige in bijberoep te bestrijden stelde het tussentijds verslag voor:

- om een vermoeden van afwezigheid van zelfstandige activiteit in te stellen en
- om een minimumbijdrage in te stellen waarvan het bedrag zou afhangen van het aantal gewerkte jaren in de hoedanigheid van zelfstandige in bijberoep.

⁴ Met inkomsten worden de bruto beroepsinkomsten op jaarbasis bedoeld, verminderd met beroepsuitgaven, beroepslasten en eventuele beroepsverliezen zoals vastgesteld overeenkomstig de wetgeving betreffende de inkomensbelasting. Het betreft de inkomsten N-3.

Bron: Dienst Statistiek RSVZ.

Tijdens zijn werkzaamheden heeft het Comité deze 2 voorstellen verfijnd. Het heeft er ook nog op aangedrongen dat het vooral een fiscaal probleem is, en dat de fiscale administratie betere mogelijkheden heeft om deze fraude te bestrijden dan het sociaal statuut:

1. Contact tussen het fonds en de zelfstandige

Context

Het voorlopig verslag stelde voor om de zelfstandigen in bijberoep die gedurende een bepaald aantal jaar geen inkomsten ontvangen hebben zouden vermoed worden (weerlegbaar vermoeden) geen zelfstandige activiteit uit te oefenen.

Het Comité meende, tijdens het verfijnen van zijn werkzaamheden, dat het delicaat is om deze maatregel uit te voeren (het is moeilijk om elke tegenstrijdigheid met het sociologisch criterium te vermijden) en er een discriminatie zou ingesteld worden tussen de zelfstandige in bijberoep en de zelfstandige in hoofdberoep.

Dus werd besloten om dit voorstel niet te weerhouden.

Voorgestelde maatregel

Het ABC stelt voor dat de fondsen de volgende praktijk zouden veralgemenen: ze zouden hun aangesloten zelfstandigen in bijberoep, die gedurende een zeker aantal jaren inkomsten "0" hebben, vragen als ze nog actief zijn als zelfstandige.

Als ze niet meer actief zijn, zou hun aansluiting geannuleerd worden en het fonds zou die dossiers eventueel via het RSVZ overmaken aan de fiscale administratie.

Ook als er geen antwoord ontvangen wordt, zou het RSVZ het dossier onderzoeken en eventueel overmaken aan de fiscale administratie.

Het uitvoeren van die maatregel kan door een eenvoudige nota aan de fondsen.

Effect van de voorgestelde maatregel

De voorgestelde maatregel zou voor de fondsen een vermindering van het aantal dossiers van zelfstandigen in bijberoep die continue inkomsten "0" hebben met zich meebrengen.

De overdracht van deze gegevens naar de fiscale administratie zou een betere controle door deze administratie mogelijk maken.

Raming

Ontvangsten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

De fiscale opbrengsten van deze maatregel zijn moeilijk te ramen en zijn indirect.

Het zou een besparing voor de sociale verzekeringsfondsen met zich meebrengen (beheerskosten).

Kosten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

Het instellen van deze maatregel zou een aanwerving van 6 niveaus C bij het RSVZ noodzakelijk maken, hoofdzakelijk om de inkomsten van de belanghebbende te onderzoeken en na te gaan of de belanghebbenden al dan niet beantwoorden aan het sociologisch criterium.

De totale kostprijs voor de instelling van deze maatregel zou bijgevolg **260.655,12 €** (6 x 43.442,52 €⁵) bedragen.

2. Instelling van een minimumbijdrage voor de zelfstandigen in bijberoep

In het Tussentijds verslag werd voorgesteld om een minimumbijdrage voor de zelfstandigen in bijberoep in te stellen. Het bedrag van deze bijdrage zou afhankelijk zijn van het aantal jaren dat de activiteit in deze hoedanigheid uitgeoefend is. Tijdens zijn werkzaamheden heeft het Comité deze maatregel vereenvoudigd en werd de instelling beoogd van een minimum sociale bijdrage die identiek zou zijn voor alle zelfstandigen in bijberoep⁶.

Omdat dit voorstel nauw samenhangt met het toekennen van pensioenrechten voor zelfstandigen in bijberoep en niet direct betrekking heeft op sociale fraude, zal het Comité dit voorstel in een afzonderlijk advies uitwerken.

⁵ Bedrag op basis van een anciënniteit van 10 jaar (index 117,27)

⁶ Deze maatregel zou geen betrekking hebben op de personen die een zelfstandige activiteit uitoefenen na de pensioenleeftijd.

Fiche 2

Aflevering van een specifiek aansluitingsattest

Deel II – werf 4 – 5 van het Actieplan van het college voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude

Context

De bestrijding van de frauduleuze aansluitingen die tot doel hebben om een verblijfsvergunning te bekomen en indirect, een leefloon van het OCMW.

Het actieplan 2009-2010 voor de strijd tegen de fiscale en sociale fraude voorzag reeds de bestrijding van de frauduleuze aansluiting met als doel een verblijfsvergunning te bekomen⁷.

Om aan dit actieplan te voldoen voorzag de nota aan de fondsen P.736/10/22 van 1 oktober 2010 dat de fondsen een specifiek attest moeten afleveren aan de burgers van de EU die een aansluitingsattest nodig hebben in het kader van de wetgeving over hun verblijfsvergunning. Dit attest dient specifiek voor het bekomen van een inschrijving in het vreemdelingenregister en is slechts geldig indien de belanghebbende een ingevulde vragenlijst binnen de 3 maanden terugstuurt.

Het Comité stelt voor om deze maatregel aan te passen.

Voorgestelde maatregel

Het Comité stelt voor dat de fondsen het specifiek attest voor de personen die dit in het kader van de wetgeving voor hun verblijfsvergunning nodig hebben slechts zouden afleveren als zij deze vragenlijst teruggestuurd hebben.

De efficiënte uitvoering van deze maatregel vereist een nauwe samenwerking met de FOD Binnenlandse Zaken.

De gemeentelijke administraties zouden goed moeten geïnformeerd zijn over het bestaan van dit attest.

Parallel daarmee, zouden de diensten van het RSVZ die belast zijn met de strijd tegen dit type fraude versterkt moeten worden om de bestaande achterstand in de behandeling van de dossiers weg te werken, maar ook om sneller een beslissing te nemen.

Effect van de voorgestelde maatregel

De voorgestelde maatregel zou leiden tot:

- een daling van de frauduleuze aansluitingen;
- een vermindering van ten onrechte toegekende leeflonen

De snellere behandeling van de dossiers zou impliceren dat de Commissie voor Vrijstelling en de instellingen die kinderbijslagen betalen:

- sneller op de hoogte zouden zijn van de frauduleuze aansluiting;
- sneller een adequate beslissing zouden kunnen nemen over de persoon.

⁷ Het betrof één enkele maatregel betreffende het sociaal statuut der zelfstandigen.

Raming

Ontvangsten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

De impact van deze maatregel is moeilijk te becijferen, te meer omdat het een hoofdzakelijk een versterking is van bestaande maatregelen.

De instelling van deze maatregel zou hoofdzakelijk een impact hebben op de toekenning van een leefloon. Snellere beslissingen zouden ook een impact hebben op de kinderbijslagen.

In 2011 werden 725 personen geschrapt. Tussen januari en april 2012 werden 307 personen geschrapt. Niet iedereen van hen zou het leefloon of kinderbijslag ontvangen hebben.

Als men ervan uitgaat dat 500 van hen geen **leefloon** zouden genieten hebben, dan komt dit overeen met een jaarlijkse besparing van **4.556.530 €** aan index 117,27.

150 x 12.569,74 € (gezinslast)	1.885.461 €
150 x 9.427,30 € (alleenstaand)	1.414.095 €
200 x 6.284,87 € (samenwonend)	1.256.974 €
Totaal	4.556.530 €

Als men ervan uitgaat dat door snellere beslissingen 350 gezinnen met 3 kinderen geen **kinderbijslag** zouden genieten hebben, komt dit neer op een jaarlijkse besparing van **2.062.494 €** (index 117,27).

$$491 \text{ €} (82,78 \text{ € voor het 1}^{\text{ste}} \text{ kind, } 163,77 \text{ € voor het 2}^{\text{de}} \text{ kind en } 244,52 \text{ € voor het } 3^{\text{de}} \text{ kind}) \times 12 \text{ (12 maanden)} = 5.892,84 \text{ €}$$
$$350 \times 5.892,84 \text{ €} = 2.062.494 \text{ €}$$

Kosten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

Om het groot aantal lopende dossiers te beheren, en om sneller beslissingen te nemen in de nieuwe dossiers, meent het RSVZ dat het noodzakelijk is om 1 niveau A aan te werven en 4 niveaus C.

De totale kost voor de instelling van dergelijke maatregel zou bijgevolg **241.105,95 €** zijn.

Personeelskost	
1 Niveau A	$67.335,85 \text{ €}^8 \times 1 = 67.335,85 \text{ €}$
4 Niveaus C	$43.442,52 \text{ €} \times 4 = 173.770,10 \text{ €}$
Totaal	241.105,95 €

Het Comité merkt op dat de aanwervingen des te noodzakelijker zijn omdat het Rekenhof zich ongerust maakt over de achterstand in de te behandelen dossier, over

⁸ Bedrag op basis van 10 jaar anciënniteit aan index 117,27

de huidige behandelingstermijn van de dossiers en over de controle op de opvolging van de beslissingen van het RSVZ.

Kosten/Baten

Kosten	Ontvangsten
	Leefloon: 4.556.530 €
	Kinderbijslagen: 2.062.494 €
241.106 €	6.619.024 €

Fiche 3

Band tussen de betaling van de 1ste bijdrage en de toekenning van sommige uitkeringen

Deel II – Werf 4 – 5 - b - ii van het Actieplan van het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude

Context

In zijn tussentijds verslag stelde het Comité de betaling van de eerste bijdrage voor binnen de 10 werkdagen die volgen op de aansluiting (en bijgevolg de schrapping van de bijkomende betalingstermijn voor de bijdragen die betrekking hebben op de twee eerste kwartalen van de onderwerping). Van zodra de 1ste bijdrage betaald is, zou het fonds aan de belanghebbende een attest tot opening van recht voor geneeskundige verzorging en kinderbijslag bezorgen. Als de betaling binnen deze 10 werkdagen gebeurt, zou het attest van opening van rechten geldig zijn vanaf de 1ste dag van het kwartaal van de aansluiting. Als de betaling na die 10 dagen gebeurt zou het attest slechts geldig zijn vanaf de 1ste dag van het kwartaal dat volgt op de betaling.

Deze maatregel heeft geen unanimitieit gekregen in het Comité. Sommige leden menen dat deze maatregel op een efficiënte manier de frauduleuze aansluitingen bestrijdt en de starters het bewustzijn meegeeft dat het belangrijk is om hun bijdragen te betalen. Andere leden zijn gekant tegen deze maatregel die het ondernemerschap niet aanmoedigt en het bijkomend uitstel van betaling voor de bijdragen van de 2 eerste kwartalen onderwerping afschaft.

Het Comité heeft bijgevolg zijn voorstel bijgesteld met behoud van de volgende doelstellingen:

- de strijd tegen de frauduleuze aansluitingen om sociale uitkeringen te ontvangen (hoofdzakelijk geneeskundige verzorging en kinderbijslag);
- de starters moeten bewust worden gemaakt van hun sociale verplichtingen (waaronder de betaling van hun bijdragen) als ze een activiteit opstarten;
- het ondernemerschap niet afremmen.

Voorgestelde maatregel

De starters zouden hun eerste bijdrage verschuldigd zijn binnen dezelfde termijn die momenteel geldt. Het feit van de 1ste bijdrage niet te betalen, zou verhinderen om rechten te openen voor geneeskundige verzorging en kinderbijslag.

Als hij deze 1ste bijdrage vanaf zijn aansluiting betaalt, zou hij onmiddellijk rechten openen.

Als hij op het einde van het kwartaal (of later) betaalt, zou hij rechten openen met terugwerkende kracht (het moment waarop de zelfstandige activiteit begonnen is).

Als een frauduleuze aansluiting wordt vastgesteld, zou het bedrag van de 1ste betaling (met uitzondering van de beheerskosten) geaffecteerd worden aan de betaling van de administratieve geldboete (zie fiche 5).

Effect van de voorgestelde maatregel

De voorgestelde maatregel zou:

- de inning van de sociale bijdragen van de starters verbeteren (zowel het bedrag als de snelheid);
- de uitgaven voor uitkeringen doen dalen (geneeskundige verzorging en kinderbijslag), en
- de frauduleuze aansluitingen om uitkeringen te verkrijgen doen dalen.

Raming

Opbrengsten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

Door deze maatregel zouden **de bijdragen betreffende het eerste kwartaal** van activiteit sneller kunnen **ingevorderd** worden⁹. Op basis van de cijfers van de VSVZ¹⁰, merkt men in 2011:

- dat het bedrag van de bijdragen van het 1ste kwartaal van onderwerping, dat in het 2de kwartaal van onderwerping geïnd werd, 8.403.684 € bedraagt;
- dat het bedrag van de bijdragen van het 2de kwartaal van onderwerping, dat in het 3de kwartaal van onderwerping geïnd werd, 7.777.160 € bedraagt,
- dat het bedrag van de bijdragen van het 1ste kwartaal van onderwerping, dat niet geïnd werd op het einde van het 2de kwartaal van onderwerping, 5.549.463 € bedraagt;
- dat het bedrag van de bijdragen van het 2de kwartaal van onderwerping, dat niet geïnd werd op het einde van het 3de kwartaal van onderwerping, 4.897.849 € bedraagt.

Door deze maatregel zou een besparing betreffende de **uitkeringen** voortbrengen van **7.914.272€**.

Immers, als men ervan uitgaat dat door deze maatregel:

- 800 gezinnen met 3 kinderen geen kinderbijslag zouden genieten hebben, zou dit een jaarlijkse besparing opleveren van **4.714.272 €**¹¹ aan index 117,27 (491,07 € x 12 (12 maanden) x 800 = 4.714.272 €).
- 800 gezinnen van 4 personen geen geneeskundige verzorging zouden genieten hebben, zou dit een jaarlijkse besparing opleveren van **3.200.000 €** aan index 117,27 (1.000 € - geneeskundige kosten en medicijnen – x 4 x 800 = 3.200.000 €).

Kosten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

Geen

⁹ Het feit van de bijdragen vroeger te vorderen zou een onmiddellijke budgettaire impact hebben (het jaar van de instelling van de maatregel). De impact zou niet recurrent zijn (het zou een "one shot" zijn).

¹⁰ Het VSVZ heeft gegevens bezorgd over 75% van de fondsen. Deze gegevens werden geëxtrapoleerd naar 100% van de fondsen.

¹¹ Deze raming houdt geen rekening met de impact van de gewaarborgde kinderbijslag.

Fiche 4

Herziening van de beslissingen van de CVB

Deel II – Werf 2 – 6 van het Actieplan van het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude

Context

Een zelfstandige kan een vrijstelling verkregen hebben, terwijl blijkt dat de voorwaarden betreffende de staat van behoefte niet vervuld waren.

Voorgestelde maatregel

De beslissingen van de Commissie moeten kunnen herzien worden op vraag van de directeur-generaal van de DG Zelfstandigen.

Wanneer de definitieve inkomsten van de zelfstandigen gekend zijn, zouden ze vergeleken worden met aangegeven inkomsten in het kader van een aanvraag tot vrijstelling. Als de Commissie een manifest verschil vaststelt, zou de beslissing moeten herzien worden¹².

Dergelijk mechanisme zou het de Commissie enerzijds mogelijk maken om a posteriori de beslissingen te controleren (wat nu niet mogelijk is). Anderzijds zou het een waarschuwing zijn voor de personen die een vrijstelling willen aanvragen terwijl ze weten dat ze zich niet in een toestand van behoefte bevinden.

Effect van de voorgestelde maatregel

De voorgestelde maatregel zou

- de aanvragen voor vrijstelling en het aantal toegekende vrijstellingen doen dalen (de consequentie hiervan zijn meer pensioenrechten);
- het inningspercentage verhogen.

Raming

Ontvangsten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

De ontvangsten zijn moeilijk te ramen aangezien niet geweten is hoeveel dossiers zouden herzien worden.

Toch is het mogelijk om te illustreren wat de herziening zou opbrengen op basis van het volgende scenario:

In de loop van 1 jaar zou men 200 jaarlijkse bijdragen herzien op basis van een gemiddeld inkomen van ongeveer 27.500 €.

Op basis van dit scenario, zou het bedrag van de vrijgestelde bijdragen die herzien zouden worden oplopen tot 1.324.992€ € voor 2012 (200 x 6.624,96 €).

Als men schat dat 70% van dit bedrag invorderbaar zou zijn, wordt een jaarlijks bedrag van **927.494 €** bereikt aan index 117,27.

Van dit bedrag moet men de pensioenbedragen aftrekken die toegekend zouden worden als gevolg van de betaling van de bijdrage.

Merk op dat dit een minimalistisch scenario is. In de praktijk zullen er meer gevallen zijn.

¹² Het spreekt vanzelf dat de nieuwe beslissing zich dan zal baseren op de situatie van de aanvrager op het moment dat de Commissie voor het eerst over deze aanvraag samengekomen is.

Indien men een dergelijke maatregel zou instellen in 2013, zou hij hoe dan ook slechts effect hebben in 2016 (eventueel gedeeltelijk in 2015), wanneer fiscale gegevens zullen uitgewisseld worden met de Commissie.

Deze maatregel zou bepaalde personen ook ontmoedigen om een vrijstelling aan te vragen.

Kosten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

Deze maatregel vereist:

- de aanwerving van 1 niveau A (67.335,55 €) en 2 niveaus B (2 x 48.668,53 € = 97.337,06 €) voor de DG zelfstandigen om de betwistbare gevallen te onderzoeken en om te zorgen voor een nieuwe beslissing van de Commissie. Dit komt neer op een jaarlijks budget van **164.672,9 €** aan index 117,27.
- Belangrijke investeringen in **informatica**. Het is te vroeg om de informaticakosten juist te kennen. Ter herinnering, de kost voor New dispensa (voor andere toepassingen dan de herziening) werd becijferd op 187.500 € aan index 117,27. Op basis hiervan kan men tijdelijk dit bedrag vaststellen op **180.000 €**.

Kosten/baten

Kosten	Ontvangsten
Personeel DG Zelfstandigen: 164.672,9 €	
Informatica investeringen: nog te becijferen (180.000 €)	
344.673 €	927.494 €

Fiche 5

Wijziging van het toepassingsgebied van de administratieve geldboetes

Deel II – Werf 2 – 2 van het Actieplan van het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude

Context

Het koninklijk besluit nr. 38 en het Sociaal Strafwetboek voorzien administratieve geldboetes in het kader van het sociaal statuut der zelfstandigen.

Het koninklijk besluit nr. 38 voorziet administratieve geldboetes:

- In geval van laattijdige aansluiting;
- Indien de zelfstandige een andere beroepsactiviteit uitoefent dan diegene die meegedeeld is aan de Kruispuntbank van Ondernemingen, en hiervoor niet gesanctioneerd is;
- Indien de beroepsinkomsten van de zelfstandige naar boven herzien werden, na de vaststelling van fiscale fraude door de belastingadministratie.

De artikelen 232 tot 235 van het **Sociaal Strafwetboek** bestraffen met een sanctie van niveau 4:

- valsheid en gebruik van valse stukken met het oogmerk ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen of te behouden, of geen bijdragen te betalen (of minder bijdragen te betalen);
- het afleggen van onjuiste of onvolledige verklaringen om ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen of te behouden;
- het afleggen van onjuiste of onvolledige verklaringen betreffende de bijdragen (om er geen of minder te betalen), en
- bedrog (gebruik van valse namen, valse hoedanigheden of valse adressen of enig andere frauduleuze handeling) met het oogmerk ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen of te behouden, of geen bijdragen te betalen (of er minder te betalen).

Een sanctie van niveau 4 "bestaat uit **hetzij** een gevangenisstraf van 6 maanden tot 3 jaar en een strafrechtelijke geldboete van 600 tot 6.000 euro of uit een van die straffen alleen, **hetzij** een administratieve geldboete van 300 tot 3.000 euro".

Het openbaar ministerie¹³ bezorgt aan de bevoegde administratie een kennisgeving van zijn beslissing om al dan niet strafrechtelijke vervolging in te stellen.

Indien het openbaar ministerie afziet van een strafvervolging voor inbreuken die bestraft worden met een sanctie van niveau 4 kan de administratie¹⁴ een sanctie van niveau 1 opleggen (een administratieve geldboete, een schuldigverklaring of klassering zonder gevolg).

Voorgestelde maatregel

In het KB nr. 38 een bepaling invoeren die een administratieve geldboete voorziet in het geval van onderwerping aan de sociale zekerheid der zelfstandigen, terwijl er geen zelfstandige activiteit is, met als doel:

¹³ Artikel 72 van het Sociaal Strafwetboek.

¹⁴ De administratie die belast is met het opleggen van een administratieve geldboete in het kader van het Sociaal Strafwetboek is de Afdeling van de juridische studiën, de documentatie en de geschillen van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg.

- het bekomen van een verblijfsvergunning en indirect het leefloon van het OCMW (zie hierboven);
- het bekomen van sociale uitkeringen. Zoals in het tussentijds verslag van 26 januari 2012 gepreciseerd wordt stelt dit probleem zich in het bijzonder voor wat betreft de kinderbijslag (met het oog op een onvoorwaardelijk recht op kinderbijslag) en de geneeskundige verzorging (iemand kan gedurende meer dan 1 jaar genieten van rechten inzake geneeskundige verzorging, zonder bijdragen te betalen);
- bepaalde onkosten fiscaal af te trekken (zie hierboven: dit probleem betreft hoofdzakelijk de zelfstandigen in beroep).

Het Comité herinnert er aan dat het van oordeel is dat een deel van de administratieve geldboetes die ontvangen worden in het kader van de toepassing van het Sociaal Strafwetboek ten goede moeten komen aan het globaal financieel beheer "zelfstandigen", aangezien een deel van de door het Wetboek beoogde inbreuken het sociaal statuut der zelfstandigen betreffen.

Bovendien preciseert het artikel 5 van het koninklijk besluit van 1 juli 2011 dat de sociale inspectiediensten van het RSVZ ook belast zijn met het vaststellen van inbreuken op de artikelen 232 tot 235 van het Sociaal Strafwetboek. Daardoor participeert het instituut ook aan de strijd tegen de fraude in het kader van het Sociaal Strafwetboek.

Effect van de voorgestelde maatregel

De voorgestelde maatregel zou:

- het aantal aansluitingen uit overwegingen van opportuniteit moeten doen afnemen met de volgende uitvloeisels:
 - een vermindering van onterecht toegekende uitkeringen (hoofdzakelijk betreffende geneeskundige verzorging en kinderbijslag);
 - een fiscale impact (moeilijk in te schatten).
- zorgen voor ontvangsten uit de inning van de administratieve geldboetes en die zouden toegewezen worden aan het globaal financieel beheer der zelfstandigen.

Raming

Ontvangsten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

Voor wat betreft de ontvangsten uit administratieve geldboetes, kan men zich baseren op de onderstaande berekening: ... x inbreuken x het minimumbedrag van de administratieve geldboete (500 €).

Als men als basis 100 inbreuken voor frauduleuze aansluitingen neemt, zouden de ontvangsten **50.000 €** per jaar bedragen (index 117,27).

Als men als basis 1.000 inbreuken neemt (met inbegrip van de inbreuken die reeds in het KB nr. 38 voorzien zijn) zouden de ontvangsten oplopen tot **500.000 €** per jaar (index 117,27).

Kosten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

Een cel "administratieve geldboetes" zou opgericht moeten worden om de talrijke dossiers te behandelen. Deze opdracht zou inderdaad niet onder de bevoegdheid van de VOB noch van de inspectie vallen, omdat deze diensten dan rechter en partij zijn, waardoor het risico op beroep ontstaat.

Deze cel zou samengesteld zijn uit 2 ambtenaren niveau A (kostprijs: 2 x 67.335,85 € = 134.671,70 €) en 4 ambtenaren niveau C (kostprijs: 4 x 43.442,52 = 173.770,10 €). De totale personeelskost zou bijgevolg **308.441,78 €** bedragen aan index 117,27.

De kostprijs voor informatica aanpassingen (aanpassing van het elektronisch dossier) zouden 99.950 € bedragen het eerste jaar en 19.990 € op kruissnelheid.

Personeelskosten	308.441,78 €
2 Niveaus A	67.335,85 € x 2. = 134.671,70 €
4 Niveaus C	43.442,52 € x 4 = 173.770,10 €
Informatica kosten	99.950 € het 1 ^{ste} jaar 19.990 € op kruissnelheid
Totaal	408.391 € het 1ste jaar (index 117,27) 328.431 € na 1 ^{ste} jaar (index 117,27)

Kosten/baten

- 1ste jaar

Kosten	Ontvangsten
Personeel RSVZ: 308.441,78 €	
Informatica: 99.950 €	
408.391 €	500.000 € (uitsluitend het bedrag van de geldboetes)

- Op kruissnelheid

Kosten	Ontvangsten
Personeel RSVZ: 308.441,78 €	
Informatica: 19.990 €	
328.431 €	500.000 € (uitsluitend het bedrag van de geldboetes)

Fiche 6

Bestrijding van fictieve stopzettingen en de fictieve wijzigingen van categorie

Deel II – Werf 2 – 5 van het Actieplan van het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude

Context

Er is een begin van activiteit¹⁵:

- wanneer geen enkele zelfstandige bezigheid werd uitgeoefend in de loop van het voorgaande kalenderkwartaal
- in geval van verandering van categorie (hoofdberoep, bijberoep of meewerkende echtgenoot – maxi statuut).

In het licht van die bepaling zetten sommige personen hun activiteit stop of veranderen van categorie (bijvoorbeeld met een fictief arbeidscontract) met als enig doel in een begin van activiteit te zijn en het referte-inkomen te doorbreken. Zo ontsnappen zij aan de betaling van bijdragen die berekend zijn op belangrijke inkomens.

Om dit fenomeen te bestrijden, stelde het Tussentijds verslag voor om:

- in geval van stopzetting en herneming van activiteit, de belanghebbende niet opnieuw zou kunnen beschouwd worden als in het begin van activiteit als de stopzetting minder dan 4 volledige kalenderkwartalen geduurd heeft. Als de periode van stopzetting van activiteit minder bedraagt dan 4 volledige kalenderkwartalen zouden de bijdragen van de persoon berekend worden op zijn inkomsten van N-3;
- een verandering van categorie (hoofdberoep, bijberoep, meewerkende echtgenoot, maxi statuut) niet langer te beschouwen als een begin van activiteit. Bij verandering van categorie zouden de inkomsten dus berekend worden op N-3.

Tijdens zijn werkzaamheden heeft het Comité deze voorstellen verfijnd.

Voorgestelde maatregel

Het artikel 15, §2, 2de alinea van het KB nr. 38 voorziet dat de driemaandelijke bijdrage "niet verschuldigd is voor het vóór het kwartaal tijdens hetwelk de bezigheid als zelfstandige een aanvang nam, noch na het kwartaal tijdens hetwelk aan deze bezigheid een einde werd gesteld, **op voorwaarde dat deze normaal het volgend jaar niet wordt hernomen**". Deze bepaling (evenals de nota aan de fondsen P.720.260/00/29 van 5 december 2000) vormt momenteel (cf. rechtspraak van het Hof van Cassatie)¹⁶ een wettelijke basis om de fictieve stopzettingen te bestrijden. Het RSVZ en de fondsen kennen al een bijzonder belang toe aan deze dossiers. Het Comité stelt echter voor dat de fondsen, het RSVZ en de inspectie van de DG Zelfstandigen nog meer aandacht besteden aan de stopzettingen en onmiddellijke hervattingen van bezigheid, en weigert om de verdachte gevallen van onmiddellijke hervatting van bezigheid te beschouwen als een begin van activiteit. In dit kader zal

¹⁵ Artikel 38, §1 van het ARS

¹⁶ Gelet op het wijzigend karakter van de rechtspraak, zou het raadzaam zijn om een specifieke wettelijke maatregel te nemen om dit type van social engineering te bestrijden.

de nota aan de fondsen moeten in herinnering worden gebracht en worden aangepast om de gevallen van fraude beter op te sporen.

Het merendeel van de personen die veranderen van categorie zijn te goeder trouw. Om deze personen die te goeder trouw zijn (door te voorzien dat zelfstandigen in bijberoep betalen zoals zelfstandigen in hoofdberoep bij verandering van categorie), niet te sanctioneren, stelt het Comité voor dat het RSVZ de gevallen van frauduleuze verandering van categorie viseert. Eenmaal deze gevallen geïdentificeerd zijn, zouden ze overgemaakt worden aan de RSZ voor controle en eventuele sancties (verbreking van het arbeidscontract). Op die basis zouden de fictieve zelfstandigen in bijberoep geherkwalificeerd worden naar zelfstandige in hoofdberoep.

Effect van de voorgestelde maatregel

De voorgestelde maatregel zou de inning van hogere bijdragen tot gevolg hebben.

Raming

Ontvangsten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

Als men ervan uitgaat dat met deze maatregel 150 fictieve stopzettingen en fictieve wijzigingen van categorie opgespoord en geregulariseerd zouden worden, en dat deze personen op de maximale bijdrage zouden moeten bijdragen, dan zou dit **1.926.720 €** opbrengen in het 1ste jaar van volledige activiteit en **5.780.160 €** op kruissnelheid (het bedrag van 1.929.720 € moet met 3 vermenigvuldigd worden op kruissnelheid omdat de impact van de maatregel van de daarop volgende 2 jaar ook zou meespelen).

$$150 \times 3.211,2 \times 4^{17} = 1.926.720 \text{ €}$$

Merk op dat dit een minimalistisch scenario is. In de praktijk zullen er meer gevallen zijn.

Kosten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

Voor een betere controle op de fictieve stopzettingen en fictieve veranderingen van categorie zou het RSVZ 6 niveaus C (6 x 43.442,52 € = **260.655,12 €** aan index 117,27) nodig hebben, in hoofdzaak om de stopzettingen en de wijzigingen van categorie te onderzoeken.

De kosten voor de ICT ontwikkeling zouden **100.000 €** bedragen.

¹⁷ Driemaandelijks verschil tussen de maximum bijdrage (3.904,06 € - bedrag 2012) en de minimum bijdrage (692,86 € - bedrag 2012)

Kosten/baten

Kosten	Ontvangsten
Personeel RSVZ: 260.655 €	
Informatica: 100.000 €	
360.655 €	1.926.720 € (1ste jaar)

Kosten	Ontvangsten
Personeel RSVZ: 260.655 €	
Informatica: 100.000 €	
360.655 €	5.780.160 € (kruissnelheid)

Fiche 7

Betere overdracht van de inkomsten tussen Lidstaten

Deel III – Werf 9 – 3 van het Actieplan van het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude

Context

Bepaalde gevolgen van de regels betreffende de toepasselijke wetgeving, opgenomen in de Verordening (EG) nr. 883/2004 en 287/2009, zijn problematisch voor het Belgisch sociaal statuut der zelfstandigen:

- de fictieve detachering van zelfstandigen om te ontsnappen aan de betaling van sociale bijdragen in België;
- het feit dat bepaalde zelfstandigen niet het totaal van hun ontvangsten aangeven in het detacheringsland. De niet aangegeven inkomsten worden dus niet in rekening gebracht om de verschuldigde sociale bijdragen in het land van herkomst te berekenen.
- de regels die de toepasselijke wetgeving bepalen in geval van een dubbele zelfstandige activiteit zijn vaag en brengen een juridische onzekerheid voort die een bron kan zijn voor fraude of social engineering;
- wanneer een persoon een activiteit als zelfstandige uitoefent in een lidstaat en een activiteit als werknemer in een andere lidstaat, is de wetgeving van die laatste staat van toepassing voor alle activiteiten. Gelet op het feit dat de overdracht van inkomsten tussen lidstaten niet altijd efficiënt is, kan deze regel tot de volgende social engineering leiden: een zelfstandige die in een lidstaat aan de betaling van zijn bijdragen wenst te ontsnappen of er minder wenst te betalen, vat fictief een bezoldigde activiteit aan in een andere lidstaat teneinde aan de wetgeving van die lidstaat te worden onderworpen.

Het Comité merkt reeds een eerste vooruitgang op: voor de vaststelling van de toepasselijke wetgeving op grond van artikel 13 van de EU-Verordening 883-2004 worden marginale werkzaamheden buiten beschouwing gelaten.

Voorgestelde maatregel

De fraude de social engineering op internationaal niveau kunnen soms zeer belangrijke gevolgen hebben voor het sociaal statuut van de zelfstandigen.

Efficiënte uitwisseling van informatie tussen de lidstaten zou het mogelijk maken om efficiënter de Europese bepalingen over de toepasselijke wetgeving inzake sociale zekerheid toe te passen, en om zo sociale fraude en social engineering te vermijden.

Er zouden gerichte akkoorden met andere lidstaten moeten gemaakt worden om de communicatie over de inkomsten met deze landen te optimaliseren.

In dit kader verwijst het Comité naar Werf 9-3 van het Actieplan tegen de fiscale en Sociale Fraude 2012-2013 die stelt dat de betrokken federale overheidsdiensten een lijst opstellen van de landen met dewelke nog een bilaterale overeenkomst moet gesloten worden om een dergelijke intensieve samenwerking mogelijk te maken.

Effect van de voorgestelde maatregel

De voorgestelde maatregel zou:

- een vermindering van sociale fraude en social engineering in de EG mogelijk maken;
- het mogelijk maken om beter rekening te houden met inkomsten die in andere lidstaten verworven zijn.

Raming

Inkomsten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

De opbrengsten van dit voorstel zijn moeilijk te ramen. Men kan evenwel illustreren wat de herziening zou opbrengen op basis van het volgende scenario:

De meeste van de betrokken personen betalen de minimumbijdrage hoewel ze de maximumbijdrage zouden moeten betalen. Als men ervan uitgaat dat 100 personen de maximumbijdrage zouden betalen in plaats van de minimumbijdrage zou dit **1.284.480 €** opbrengen aan index 117,27 (100 x 3.211,2 € verschil per kwartaal tussen de maximum en de minimumbijdrage voor 2012, vermenigvuldigd met 4).

Merk op dat dit een minimalistisch scenario is. In de praktijk zullen er meer gevallen zijn.

Kosten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

Dit voorstel vereist de aanwerving van personeel dat in het bijzonder belast is met de voorbereiding en de opvolging van de bilaterale akkoorden of om informatie te verzamelen bij de andere Lidstaten.

Dit werk zou kunnen gebeuren binnen een specifieke cel "internationale inning", samengesteld uit 4 niveaus B. Deze cel zou ook andere opdrachten hebben zoals de opvolging van de grensoverschrijdende invordering van de sociale bijdragen (zie fiche 8).

De kostprijs voor het personeel dat aan dit voorstel verbonden is bedraagt **97.337,06 €** voor 2 niveaus B (2 x 48.668,53¹⁸ € = 97.337,06 € aan index 117,27).

De kostprijs voor de 2 andere niveaus is verrekend onder het punt "de implementering van de grensoverschrijdende invordering van de sociale bijdragen".

Kosten/baten

Kosten	Opbrengsten
97.337,06 €	1.284.480 €

¹⁸ Bedrag op basis van een anciënniteit van 10 jaar (index 117,27)

Fiche 8

De implementering van de grensoverschrijdende invordering van de sociale bijdragen

Context

In de praktijk kunnen schulden betreffende het sociaal statuut der zelfstandigen niet geïnd worden in een andere lidstaat van de EU.

De grensoverschrijdende invordering maakt het mogelijk om sociale bijdragen te innen bij personen die zich in het buitenland bevinden.

Voorgestelde maatregel

Er zou moeten worden onderzocht hoe de grensoverschrijdende invordering van de sociale bijdragen van de zelfstandigen op een efficiënte manier kan geïmplementeerd worden, in het bijzonder in het kader van de EG-verordeningen nr. 883/2004 en 987/2009. De grensoverschrijdende invordering zou het mogelijk maken om 'Belgische' bijdrageschulden in te vorderen in een ander land, maar ook voor autoriteiten van andere landen om bijdrageschulden in te vorderen in België.

Als dergelijke invordering ingesteld is, moet het RSVZ het contactorganisme zijn ten opzichte van organismen in andere landen. De grensoverschrijdende invordering zou beheerd kunnen worden door een specifieke cel 'internationale invordering' (zie hierboven). Het is ook mogelijk dat de Centrale Administratie van het kadaster, de registratie en de domeinen de gedwongen terugvordering op zich neemt.

Effect van de voorgestelde maatregel

De voorgestelde maatregel zou een betere invordering van de verschuldigde bijdragen tot gevolg hebben.

Het RSVZ (misschien via de Centrale Administratie van het kadaster, de registratie en de domeinen), zou ondertussen ook de bijdragen "zelfstandigen" in België moeten invorderen voor de andere Europese sociale zekerheidsinstellingen.

Raming

Ontvangsten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

De ontvangsten zijn moeilijk te ramen.

Indien vertrokken wordt van de hypothese van een effectieve jaarlijkse invordering van 100 jaarlijkse bijdragen op basis van een jaarinkomen van ongeveer 25.000 €, zou dit 602.268 € per jaar opleveren aan index 117,27).

Men moet van dit bedrag de uitkeringen aftrekken die toegekend zouden worden als gevolg van de betaling van de bijdragen.

Merk op dat dit een minimalistisch scenario is. In de praktijk zullen er meer gevallen zijn.

Kosten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

Dit voorstel vereist de aanwerving van personeel dat in het bijzonder belast is met de voorbereiding en de opvolging van de bilaterale akkoorden of om de contactpersoon te zijn ten opzichte van de buitenlandse instellingen.

Dit werk zou kunnen gebeuren door 2 ambtenaren van niveau B binnen de cel "internationale inning".

(2 x 48.668,53 € = **97.337,06 €** aan index 117,27) – zie fiche 7.

Kosten/baten

Kosten	Opbrengsten
97.337,06 €	602.268 €

Fiche 9

De instelling van een 6de weg

Deel III – Werf 7 – 11i van het Actieplan van het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude

Context

De 6de weg verzekert een betere invordering van de sociale bijdragen via een goede samenwerking tussen de administraties (hij beoogt dus niet de sociale fraude als zodanig). Hij kan belangrijke inkomsten opbrengen voor de sociale zekerheid en de fiscus.

Voorgestelde maatregel

Het principe van de 6e weg zou inhouden dat in het geval van een terugbetaling door de fiscale administratie, door de RSZ of door een sociaalverzekeringsfonds, men voorafgaand aan de terugbetaling nagaat of de persoon geen andere schulden heeft ten aanzien van een van deze andere autoriteiten. Als de persoon inderdaad zulke schulden heeft, zou het terug te storten bedrag prioritair gebruikt worden voor een terugbetaling aan deze autoriteiten.

Voor de uitvoering van deze maatregel is een samenwerking met andere openbare instellingen noodzakelijk. (cf. FOD Financiën, RSZ), en is de facto veel tijd nodig.

Effect van de voorgestelde maatregel

De voorgestelde maatregel zou een betere inning van de bijdragen mogelijk maken.

Raming

Ontvangsten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

Momenteel kan men de inkomsten die uit die maatregel voortkomen niet ramen. Deze raming moet immers gemaakt worden met de andere betrokken instellingen (RSZ en fiscale administratie), en hangt af van de praktische invoering van het voorstel.

Kosten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

Deze maatregel brengt Informaticakosten mee, zowel voor het RSVZ als voor de fondsen: er zouden 1 of meer informaticastromen tussen de betrokken autoriteiten moeten ontwikkeld worden op het model van de 4de weg opdat de fondsen hun schuldvordering van bijdragen op een efficiënte en snelle manier zouden kunnen bekendmaken en om de compensatie te realiseren.

Maar de informaticakosten (en de kosten – baten verhouding) zullen slechts kunnen opgemaakt worden als de betrokken actoren gezamenlijk beslist zullen hebben over de technologie die aangewend zal worden om de informatie-uitwisseling te ontwikkelen.

Fiche 10

De fondsen toegang geven tot het centraal bestand van berichten van beslag

Deel III – Werf 7 -15 van het Actieplan van het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude

Context

Een betere invordering van de sociale bijdragen.

Voorgestelde maatregel

Aan de fondsen toegang geven tot het centraal bestand van berichten van beslag (Cf "wet van 29 mei 2000 houdende oprichting van een centraal bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht en collectieve schuldenregeling alsook tot wijziging van sommige bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek").

Effect van de voorgestelde maatregel

De maatregel zou hen toelaten om indicaties te verkrijgen over de opportuniteit van een roerend of onroerend beslag bij bepaalde zelfstandigen. Hij zou bijgevolg een betere invordering van de bijdragen impliceren.

Raming

Opbrengsten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

De opbrengsten uit dit voorstel zijn moeilijk te ramen.

Kosten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

Door deze maatregel ontstaan ontwikkelingskosten op informaticagebied voor de sociale verzekeringsfondsen en het RSVZ (cf. het beheer van de vergunningen en de online raadpleging van het centraal bestand van berichten van beslag).

De fondsen zullen, handelend als openbare instelling, gratis het centraal bestand van berichten van beslag moeten kunnen raadplegen.

Fiche 11

Attestering die een fiscale aftrek mogelijk maakt

Deel II – Werf 2 -7 van het Actieplan van het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude

Context

Dit voorstel beoogt geen bestrijding van sociale fraude maar een betere invordering van de bijdragen.

Voorgestelde maatregel

Momenteel kunnen de zelfstandigen hun bijdragen voor het vrij aanvullend pensioen slechts aftrekken indien zij een attest hebben dat ze in regel zijn met de bijdragen "KB nr. 38". Dergelijke koppeling zou moeten uitgebreid worden naar andere aanvullende verzekeringsproducten (cf. groepsverzekering, individuele pensioenverzekering, of ook de verzekering gewaarborgd inkomen). Dergelijke maatregel moet echter geen discriminatie met het stelsel van de werknemers doen ontstaan.

Het Actieplan tegen de Fiscale en Sociale Fraude 2012-2013 voorziet dat deze koppeling niet tot finaliteit kan hebben om een kadaster te vormen van producten tot dewelke de zelfstandigen zich hebben ingeschreven.

Het Comité wenst deze maatregel nog te verfijnen. Het zal zijn werkzaamheden verderzetten met de hulp van een specialist in de fiscaliteit.

Effect van de voorgestelde maatregel

De voorgestelde maatregel zou voor fiscale inkomsten zorgen en een betere inning van de bijdragen toelaten.

Raming

Ontvangsten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

Deze maatregel zou voor fiscale inkomsten zorgen (omdat sommige bijdragen van verzekeringsproducten niet meer aftrekbaar zouden zijn).

De ontvangsten betreffende de invordering van de bijdragen zijn moeilijk te ramen. Men kan evenwel illustreren wat dit voorstel zal opbrengen op basis van het volgende scenario:

Als men uitgaat van de hypothese van een effectieve jaarlijkse invordering van 50 jaarlijkse bijdragen op basis van een jaarinkomen van ongeveer 25.000 €, zou dit **301.134 €** per jaar aan index 117,27 opbrengen (50 x 6.022,68 €).

Kosten voor het sociaal statuut der zelfstandigen

Geen kosten.

Kosten/baten

Kosten	Ontvangsten
0 €	301.134 € (zonder rekening te houden met de fiscale impact)

Overzichtstabellen

Overzichtstabel van de fiches

Fiche	Voorstel	Impact voor het sociaal statuut der zelfstandigen	Ontvangsten voor het sociaal statuut (Index 117,27)	Kosten (Index 117,27) voor het sociaal statuut der zelfstandigen
1.	De strijd tegen het misbruik van het statuut van zelfstandige in bijberoep			
	Contact tussen het fonds en de zelfstandige	<ul style="list-style-type: none"> • Impact op fiscaliteit • Daling van de beheerskosten voor de fondsen 		Personeel RSVZ: 260.655,12 €
2.	Aflevering van een specifiek aansluitingsattest	<ul style="list-style-type: none"> • Daling van de frauduleuze aansluitingen • Daling van het aantal toegekende leeflonen • Snellere informatie van de CVB en instellingen die de kinderbijslag betalen. 	Op basis van de voorgestelde scenario's: 6.619.024 waarvan 4.556.530 € (leefloon) 2.062.494€ (kinderbijslag)	Personeel RSVZ: 241.106 €
3.	Band tussen de betaling van de 1ste bijdrage en de toekenning van bepaalde uitkeringen	<ul style="list-style-type: none"> • Daling van het aantal frauduleuze aansluitingen met als doel het bekomen van uitkeringen • Daling van de uitgaven voor uitkeringen • Betere inning van de sociale bijdragen van de starters 	7.914.272 € (alleen betreffende de uitkeringen)	Geen

Fiche	Voorstel	Impact voor het sociaal statuut der zelfstandigen	Ontvangsten voor het sociaal statuut (Index 117,27)	Kosten (index 117,27) voor het sociaal statuut der zelfstandigen
4.	Herziening van de beslissingen van de CVB	<ul style="list-style-type: none"> • Daling van het aantal aanvragen en toekenningen voor vrijstelling (maar meer pensioenrechten) • Hoger inningspercentage 	<p>Op basis van het voorgestelde scenario: 927.494 € waarvan pensioenbedragen die zullen toegekend worden moeten afgetrokken worden. De ontvangsten zullen pas effectief zijn in 2015 als de maatregel in 2013 ingesteld wordt</p>	<p>Kost voor de DG Zelfstandigen: 344.673 € Waarvan: 164.672,9 € (personeel) 180.000 € (informatica)</p>
5	Het toepassingsgebied van de administratieve boetes (KB nr. 38) wijzigen	<ul style="list-style-type: none"> • Daling van het aantal aansluitingen uit overwegingen van opportuniteit (impact op de uitkeringen en op fiscaal vlak) • Ontvangsten uit de inning van geldboetes 	<p>Ontvangsten uit de inning van geldboetes: 500 € minimum per inbreuk (500.000 € voor 1.000 inbreuken)</p>	<p>Kost voor het RSVZ: 408.391€ het 1ste jaar waarvan 308.442,52 € personeelskost en 99.950 € informatica 328.431€ op kruissnelheid waarvan 308.442,52 € personeelskost en 19.990 € informatica</p>
6.	Strijd tegen de fictieve stopzettingen en de fictieve veranderingen van categorie	<ul style="list-style-type: none"> • Betere inning van de sociale bijdragen 	<p>Op basis van het voorgestelde scenario: 1.926.720 € het 1ste jaar; 5.780.160 € op kruissnelheid</p>	<p>Kost voor het RSVZ: 360.655,12 € waarvan: 260.655,12 € (personeel) 100.000 € Informatica</p>

Fiche	Voorstel	Impact voor het sociaal statuut der zelfstandigen	Ontvangsten voor het sociaal statuut (index 117,27)	Kosten (index 117,27) voor het sociaal statuut der zelfstandigen
7	Betere overdracht van de inkomsten tussen lidstaten	<ul style="list-style-type: none"> • Daling van de sociale fraude en social engineering in de EU • Er wordt beter rekening gehouden met de inkomsten die in andere lidstaten ontvangen zijn. 	Op basis van het voorgestelde scenario: 1.284.480 €	Kost voor het RSVZ: Personeel: 97.337,06 €
8	Implementering van de grensoverschrijdende invordering van sociale bijdragen	<ul style="list-style-type: none"> • Beter inningspercentage 	Op basis van het voorgestelde scenario: 602.268 €	Kost voor het RSVZ: Personeel: 97.337,06 €
9.	6de weg	<ul style="list-style-type: none"> • Betere inning van de sociale bijdragen 	Moeilijk te ramen	Informaticakosten voor het RSVZ en de fondsen. Het is nog te vroeg om te becijferen
10.	Fondsen toegang geven tot het centraal bestand van berichten van beslag	<ul style="list-style-type: none"> • Beter inningspercentage 	Moeilijk te ramen	Informaticakosten voor het RSVZ en de fondsen. Het is nog te vroeg om te becijferen.
11.	Attestering die een fiscale aftrek mogelijk maakt	<ul style="list-style-type: none"> • Betere inning van de sociale bijdragen 	Op basis van het voorgestelde scenario: 301.134 €	Geen kosten

Kosten/baten

De tabel hieronder vat de kosten en de ontvangsten samen van de voorstellen waarvan dit mogelijk is.

Voorstel	Ontvangsten voor het sociaal statuut	Kosten voor het sociaal statuut
Aflevering van een specifiek aansluitingsattest	6.619.024 €	241.106 €
Band tussen de betaling van de 1 ^{ste} bijdrage en de toekenning van bepaalde uitkeringen	7.914.272 € (uitsluitend voor de uitkeringen)	0 €
Herziening van de beslissingen van de CVB	927.494 €	344.673 €
Administratieve geldboetes	500.000 € (uitsluitend administratieve geldboetes)	408.391 € (1 ^{ste} jaar)
		328.431 € (kruissnelheid)
Strijd tegen de fictieve stopzettingen en de fictieve veranderingen van categorie	1.926.720 € (1 ^{ste} jaar)	360.655 €
	5.780.160 € (kruissnelheid)	
Betere overdracht van de inkomsten tussen de lidstaten	1.284.480 €	97.337 €
Implementering van de grensoverschrijdende invordering van sociale bijdragen	602.268 €	97.337 €
Attestering die een fiscale aftrek mogelijk maakt	301.134 €	0 €
Totaal 1 ^{ste} jaar	20.075.392 €	1.549.499 €
Totaal Kruissnelheid	23.928.832 €	1.469.539 €

Noden van het RSVZ

De onderstaande tabel herneemt de noden van het RSVZ voor elk voorstel.

	Aantal niveau A (67.335,85 €/jaar)	Aantal niveau B (48.668,53 €/jaar)	Aantal niveau C (43.442,52 €/jaar)	Informatica
Bestrijding van het misbruik van het statuut van zelfstandige in bijberoep: contact tussen het fonds en de zelfstandige	0	0	6	0
Aflevering van een specifiek aansluitingsattest	1	0	4	0
Band tussen de betaling van de 1ste bijdrage en de toekenning van bepaalde uitkeringen	0	0	0	0
Administratieve geldboetes	2	0	4	99.950 € (1 ^{ste} jaar)
				19.990 € (kruissnelheid)
Strijd tegen de fictieve stopzetting en de fictieve veranderingen van categorie	0	0	6	100.000 €
Betere overdracht van de inkomsten tussen de lidstaten	0	2	0	0
Implementering van de grensoverschrijdende invordering van de sociale bijdragen	0	2	0	0
Attestering die een fiscale aftrek mogelijk maakt	0	0	0	0
TOTAAL	3	4	20	
Kost 1ste jaar (Index 117,27)	202.008 €	194.674,12 €	868.850,4 €	199.950 €
Kost kruissnelheid	202.008 €	194.674,12 €	868.850,4 €	119.990 €

Totale kostprijs voor het 1ste jaar: **1.465.482,07 €** (waarvan 1.265.532,07 € personeelskost en 199.950 € informatica kosten).

Totale kostprijs op kruissnelheid: **1.385.522 €** (waarvan 1.265.532,07 € personeelskost en 119.990 € informatica kosten)

Noden voor de DG Zelfstandigen

	Aantal van niveau A (67.335,85 €/jaar)	Aantal van niveau B (48.668,53 €/jaar)	Aantal van niveau C (43.442,52 €/jaar)	Informatica Kosten
Herziening van de beslissingen van de CVB	1	2		180.000 €
Totaal	1	2		
Kost	67.335,85 €	97.337,06 €	0	180.000 €

Totale kost: **344.673 €** (waarvan 164.673 € personeelskost en 180.000 € informatica kosten)

Besluit

In dit eindverslag heeft het Comité de voorstellen die gemaakt zijn in zijn Tussentijds verslag 2012/02 van 26 januari 2012 "Inventaris van problemen inzake sociale fraude en social engineering in het sociaal statuut der zelfstandigen en mogelijke oplossingen" willen "concretiseren".

Het spreekt vanzelf dat het de Regering, en meer in het bijzonder de minister van zelfstandigen toekomt om te beslissen over de opportuniteit om deze maatregelen uit te voeren en over de praktische modaliteiten.

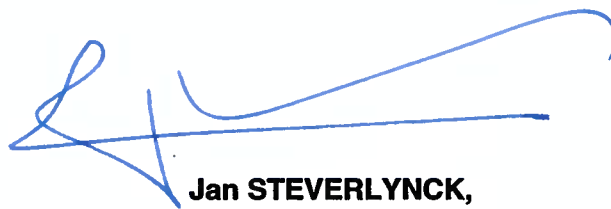
Het Comité wenst nog te beklemtonen dat deze maatregelen slechts daadwerkelijk geïmplementeerd en uitgevoerd zullen kunnen worden als de nodige middelen (informatica en personeel) toegekend worden aan de betrokken administraties (RSVZ en DG Zelfstandigen).

Het Comité wenst ten slotte iedereen te bedanken die deelgenomen heeft aan zijn werkzaamheden: de leden van de werkgroep, de vertaaldienst en de dienst statistiek van het RSVZ en vooral ook de cel actuaariaat van de DG zelfstandigen en de dienst Verplichting van het RSVZ die de voorstellen die in dit verslag opgenomen zijn becijferd hebben.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 25 oktober 2012:

Muriel GALERIN,
Secretaris

Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Fiche 1	5
De strijd tegen het misbruik van het statuut van zelfstandige in bijberoep	5
Deel I – werf 1 – 14 van het Actieplan van het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude.....	5
1.Contact tussen het fonds en de zelfstandige	7
<i>Context</i>	7
<i>Voorgestelde maatregel</i>	7
<i>Effect van de voorgestelde maatregel</i>	7
<i>Raming</i>	7
2.Instelling van een minimumbijdrage voor de zelfstandigen in bijberoep	8
Fiche 2	9
Aflevering van een specifiek aansluitingsattest	9
Deel II – werf 4 – 5 van het Actieplan van het college voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude.....	9
<i>Context</i>	9
<i>Voorgestelde maatregel</i>	9
<i>Effect van de voorgestelde maatregel</i>	9
<i>Raming</i>	10
Fiche 3	12
Band tussen de betaling van de 1 ^{ste} bijdrage en de toekenning van sommige uitkeringen	12
Deel II – Werf 4 – 5 - b - ii van het Actieplan van het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude	12
<i>Context</i>	12
<i>Voorgestelde maatregel</i>	12
<i>Effect van de voorgestelde maatregel</i>	12
<i>Raming</i>	13
Fiche 4	14
Herziening van de beslissingen van de CVB.....	14
Deel II – Werf 2 – 6 van het Actieplan van het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude.....	14
<i>Context</i>	14
<i>Voorgestelde maatregel</i>	14
<i>Effect van de voorgestelde maatregel</i>	14
<i>Raming</i>	14
Fiche 5	16
Wijziging van het toepassingsgebied van de administratieve geldboetes	16
Deel II – Werf 2 – 2 van het Actieplan van het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude.....	16
<i>Context</i>	16
<i>Voorgestelde maatregel</i>	16
<i>Effect van de voorgestelde maatregel</i>	17
<i>Raming</i>	17
Fiche 6	19
Bestrijding van fictieve stopzettingen en de fictieve wijzigingen van categorie.....	19
Deel II – Werf 2 – 5 van het Actieplan van het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude.....	19
<i>Context</i>	19
<i>Voorgestelde maatregel</i>	19
<i>Effect van de voorgestelde maatregel</i>	20
<i>Raming</i>	20
Fiche 7	22
Betere overdracht van de inkomsten tussen Lidstaten.....	22
Deel III – Werf 9 – 3 van het Actieplan van het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude.....	22
<i>Context</i>	22

<i>Voorgestelde maatregel</i>	22
<i>Effect van de voorgestelde maatregel</i>	22
<i>Raming</i>	23
Fiche 8	24
De implementering van de grensoverschrijdende invordering van de sociale bijdragen	24
<i>Context</i>	24
<i>Voorgestelde maatregel</i>	24
<i>Effect van de voorgestelde maatregel</i>	24
<i>Raming</i>	24
Fiche 9	26
De instelling van een 6 ^{de} weg	26
Deel III – Werf 7 – 11i van het Actieplan van het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude.....	26
<i>Context</i>	26
<i>Voorgestelde maatregel</i>	26
<i>Effect van de voorgestelde maatregel</i>	26
<i>Raming</i>	26
Fiche 10	27
De fondsen toegang geven tot het centraal bestand van berichten van beslag	27
Deel III – Werf 7 -15 van het Actieplan van het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude.....	27
<i>Context</i>	27
<i>Voorgestelde maatregel</i>	27
<i>Effect van de voorgestelde maatregel</i>	27
<i>Raming</i>	27
Fiche 11	28
Attestering die een fiscale aftrek mogelijk maakt	28
Deel II – Werf 2 -7 van het Actieplan van het College voor de Strijd tegen de Fiscale en Sociale Fraude.....	28
<i>Context</i>	28
<i>Voorgestelde maatregel</i>	28
<i>Effect van de voorgestelde maatregel</i>	28
<i>Raming</i>	28
Overzichtstabellen	30
<i>Overzichtstabel van de fiches</i>	30
<i>Kosten/baten</i>	33
<i>Noden van het RSVZ</i>	34
<i>Noden voor de DG Zelfstandigen</i>	35
Besluit	36
Inhoudsopgave	37